

לכבוד	לכבוד	לכבוד
מר אביחי מנדלבלויט, היועמ"ש לממשלה	גב' סיגל יעקבי, מ"מ מנכ"ל	מר אמיר אוחנה, שר המשפטים
משרד המשפטים	משרד המשפטים	משרד המשפטים
רחוב סאלח אל דין 29	רחוב סאלח אל דין 29	רחוב סאלח אל דין 29
ירושלים 9711052	ירושלים 9711052	ירושלים 9711052

ג.א.נ.,

הנדון: הרשות להגנת הפרטיות

אנו החתומים מטה, אנשי אקדמיה, טכנולוגיה, חברה, מידע ומשפט העוסקים בהגנת הפרטיות, מבקשים להביע בפניכם את דאגתנו הכבדה ומחאתנו החריפה על הדרתה של הרשות להגנת הפרטיות במשרד המשפטים מהדיונים על חקיקת החירום להתמודדות עם מגפת הקורונה –

1. זה כחודש ימים ויותר מתמודדת מדינת ישראל עם מגפת הקורונה, באמצעות החלטות הסמכה מכוח חוק שירות הביטחון הכללי, תשס"ב-2002, תקנות לשעת חירום מכוח סעיף 39 לחוק יסוד: הממשלה וצווים מכוח פקודת בריאות העם ("חקיקת החירום"). במטרה להיאבק בנגיף, חקיקת החירום כוללת צעדים חסרי תקדים בישראל – רבים מהם אף מרחיקי לכת בהשוואה לנעשה בכל דמוקרטיה מערבית אחרת – הפוגעים בפרטיותם של יחידים. בין השאר –

- הממשלה הסמיכה את שירות הביטחון הכללי להתחקות אחר חולי קורונה ונתיבי הדבקה שלהם, באופן המכפיף רבבות מאזרחי המדינה למעקב אחר תנועתם [תקנות שעת חירום (הסמכת שירות הביטחון הכללי לסייע במאמץ הלאומי לצמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020 וכן החלטת ממשלה 4950 מיום 31.3.2020, היא "החלטת ההסמכה"];
- בדעת הממשלה להרחיב באופן משמעותי את מעקב השב"כ עוד הלאה [הודעת המדינה לבית המשפט העליון במסגרת בג"ץ 2109/20, 2135/20, 2141/20, 2187/20 בן מאיר נ' ראש הממשלה ואח"];
- הממשלה הסמיכה את המשטרה לקבל בלא צו שיפוטי נתוני מיקום של חייבי בידוד, כדי לוודא שהם מקיימים את חובת הבידוד החלה עליהם [תקנות שעת חירום (נתוני מיקום), התש"ף-2020] והיא מבקשת כעת, בדרבון בג"ץ, לעגן את הסמכת המשטרה לקבל נתוני מיקום בתיקון בחקיקה ראשית [הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - נתוני תקשורת)(הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש)(קבלת נתוני מיקום לצורך פיקוח על קיום הוראות הבידוד), התש"ף-2020 ("הצ"ח נתוני מיקום")];
- הממשלה הורתה למעסיקים לנטר ולאסוף באופן שוטף מידע בריאותי אודות עובדיהם [תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש - הגבלת פעילות, התש"ף-2020)];
- משרד הבריאות מעודד עסקים לנטר את מי שבאים לרכוש בהם מוצרים או שירותים, וזאת לצורך קבלת "התו הסגול";

בנוסף לחקיקת החירום נוקטת הממשלה פעולות רבות אחרות המשליכות על פרטיות האזרחים, כדוגמת העברת מידע על אודות חולי קורונה וחייבי בידוד ממשרד הבריאות לרשויות המקומיות, שימוש ברחפנים על ידי המשטרה כדי לוודא שחייבי בידוד נמצאים במקומם אגב הצצה לתוכני ביתם, ניטור רציף במצלמות ומיקרופונים של חולים בבתי חולים וחייבי בידוד במלוניות ועוד.

2. חקיקת החירום אינה מתבצעת במסלול השגרתי המיועד לחקיקה בימים כתיקונם: היא נתונה להחלטת הממשלה או שרים בלבד; היא אינה מובאת כהצעת חוק בפני הכנסת וממילא אינה מתגבשת בדיוני

ועדותיה, אינה מתפרסמת כתזכיר חוק להערות הציבור, לא מתקיים בה דיון מעמיק עם מומחים מן הציבור וככלל היא אינה מפוקחת עלי ידי הכנסת וועדותיה (למעט החלטת ההסמכה שאושרה בוועדת-המשנה לענין השירותים החשאיים בכנסת והצ"ח נתוני מיקום).

היטב ברור לנו שמדובר בזמנים מיוחדים, אלא שגם אם תכלית חקיקת החירום ממוקדת וראויה כשלעצמה, היא מכרסמת באופן קשה ועמוק בזכות לפרטיות: כידוע, הזכות לפרטיות היא זכות חוקתית הקבועה במפורש בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

3. הרשות להגנת הפרטיות ("הרשות") פועלת זה מעל לעשור כיחידה במשרד המשפטים, המאגדת תחתה בין השאר את פעילות רשם מאגרי המידע. על-פי הוראת סעיף 10(ג) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 לרשם זה מסורות סמכויות הפיקוח והאכיפה של הוראות החוק ותקנותיו.

מאז הקמתה צברה הרשות ניסיון והכרה כגוף המסדיר את סוגיות הפרטיות בישראל בכל היבט שהוא – מול רשויות המדינה והמשק הפרטי; בתוך המדינה פנימה ובמסגרת יחסיה הבין-לאומיים (לדוגמה, היתה זו הרשות שהובילה את ההכרה האירופית בהגנה על הפרטיות בישראל כתואמת את אמות המידה של האיחוד האירופי ובכך אפשרה העברת מידע חופשית בין אירופה לישראל, לתועלת כלל החברות והארגונים הפועלים במשק הישראלי, באקדמיה ואף בממשלה); בחקירות פליליות (לדוגמה, גניבת והפצת מרשם האוכלוסין בישראל) ופעולות פיקוח אזרחיות; בהנחיות רבות שפרסמה במהלך השנים, בייזום חקיקה (לדוגמה, תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), תשע"ז-2017) ועוד. הנה כי כן, הרשות התגבשה כגוף מקצועי לעניין הגנת הפרטיות שאף זכה להוקרה בינלאומית כאשר אירח בשנת 2010 בירושלים את הכנס השנתי של נציבי הגנת הפרטיות בעולם.

4. הדעת נותנת שבעת הזאת משרד המשפטים יערב ביתר שאת את הרשות בגיבושה של חקיקת החירום ויאפשר לה להביע עמדה עצמאית, שתישמע גם מחוץ לכותלי הממשלה. **קולה של הזכות החוקתית לפרטיות חייב לצלצל בבירור בזמנים אלה: באופן זה גם תעודד המדינה את אמון הציבור בצעדיה, שאין ערוך לחשיבותו.**

במקום זאת, למרבה התדהמה, מתרחש ההפך הגמור – מאז החלטת הממשלה שהסמיכה את השב"כ לסייע למשרד הבריאות במאבק בקורונה הודרה הרשות ממעורבות של ממש בחקיקת החירום וגיבוש האיזון בין הזכות לפרטיות לבין שלום הציבור ובריאותו. לא רק שלא התייעצו ברשות בקשר להסמכת הממשלה את השב"כ – והרשות הודיעה זאת ברבים במפורש – אלא שעד כה אף לא הזמינו את נציגיה לדיונים בכנסת הבוחנים באופן נדיר את החקיקה (במובהק, דיוני ועדת-המשנה לעניין השירותים החשאיים בנושא הסמכת השב"כ ודיוני ועדת החוץ והביטחון בנושא תיקון חוק נתוני תקשורת).

5. **הרושם הנוצר ברור לכל צופה, והוא כבר מהדהד ברשתות חברתיות ובשיח הציבורי: יש כביכול בממשלה מי שמבקש להשתיק ולשתק את הרשות. יש לכאורה בממשלה מי שאינו רוצה שהפרטיות תקבל את המקום המגיע לה בזמן שנדונים אמצעים דרקוניים למאבק בנגיף הקורונה. יש למראית עין במדינה מי שאינו רוצה שהזכות החוקתית לפרטיות "תפריע לו".**

6. חומרה מיוחדת נודעת לדברים הללו מפני שהם מתרחשים בזמן שבמדינות אחרות בכלל, ובאיחוד האירופי בפרט, מתקיים שיח עירני מאד בדבר האיזון בין הפרטיות לבריאות הציבור. בשיח זה, הרשויות המדינתיות והכלל-אירופאיות להגנת הפרטיות מביעות את עמדתן ברבים, בלי כחל ושרק, ומסייעות בגיבוש אמצעי התחקות דיגיטליים אחר חולי קורונה שהם בעת ובעונה אחת חיוניים למלחמה במגפה ומכבדים את הזכות לפרטיות. **אמצעים כאלה אי אפשר לגבש בישראל כשקולה העצמאי של הרשות להגנת הפרטיות מושתק ולא נשמע.**

7. **אנו מבקשים להתריע בפניכם כי מי שמשתיקים ומקטינים את הרשות להגנת הפרטיות בימים האלה – יגלו שאין לה עוד מעמד לאחריהם; מי שלא רוצים אותה מעורבת בהליכים החשובים ביותר**

שננקטו אי פעם בישראל כלפי פרטיותם של אזרחי המדינה, יפגמו ללא תקנה באמון האזרחים באותם הליכים; מי שמדירים את הרשות ממעורבות בפעילות הממשלה בזמני חירום, ימצאו שאין חברה או ארגון במגזר האזרחי-פרטי המוכנים לקבל את סמכותה בימי שגרה. את הנעשה אי אפשר יהיה להשיב.

8. אנו קוראים לכם אפוא לערב בדחיפות ובאופן מלא את הרשות להגנת הפרטיות בכל הדיונים וההחלטות בממשלה ובכנסת, המשליכים על הפרטיות בישראל. אנו מבקשים שנציגי הרשות יוזמנו לצד אנשי משרד המשפטים לכל דיון בכנסת בחקיקת החירום או בכל דין אחר שעניינו קורונה והוא משליך על הזכות לפרטיות. אנו מבקשים שעמדתה של הרשות תישמע תמיד, תושמע בפומבי ותישקל בכובד ראש כמתחייב ממעמדה כגורם המקצועי בתחום הפרטיות בישראל.

יום אחד, הקורונה תעבור מן העולם. אי אפשר שהפרטיות והרשות, נציגתה מטעם המדינה, יעלמו עוד לפנייה.

בכבוד רב ובברכת בריאות איתנה,

עו"ד חיים רביה, פרל כהן צדק לצר ברץ

פרופ' מיכאל בירנהק, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב

עו"ד יורם הכהן, מנכ"ל איגוד האינטרנט הישראלי (לשעבר ראש הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע. היום - הרשות להגנת הפרטיות)

עו"ד רבקי דב"ש, יועצת בתחום המשפט והטכנולוגיה (לשעבר ראש רשות הגנת הפרטיות (בפועל) ומנהלת מחלקת רישוי ופיקוח ברשות)

פרופ' קרין נהון, בית הספר לממשל ולתקשורת, המרכז הבינתחומי הרצליה ונשיאת איגוד האינטרנט הישראלי.

ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר, עמיתה בכירה, המכון הישראלי לדמוקרטיה

פרופ' אור דונקלמן, החוג למדעי המחשב ומרכז חקר הסייבר, משפט ומדיניות, אוניברסיטת חיפה

עו"ד אבנר פינצ'וק, האגודה לזכויות האזרח בישראל

ד"ר מיקי זר, (אוניברסיטת תל-אביב - הפקולטה למשפטים, עמיתת הוראה לשעבר)

ד"ר אימי לב, האקדמית גורדון ואוניברסיטת תל אביב

דורון שקמוני, מומחה סייבר ויזם טכנולוגיה (ממקימי איגוד האינטרנט הישראלי ונשיאו בעבר)

עו"ד דבי גילד-חיו, האגודה לזכויות האזרח בישראל

העתקים: ח"כ (רא"ל, מיל.) גבי אשכנזי – יו"ר ועדת החוץ והבטחון בכנסת

ד"ר שלומית וגמן, עו"ד – מ"מ ראש הרשות להגנת הפרטיות